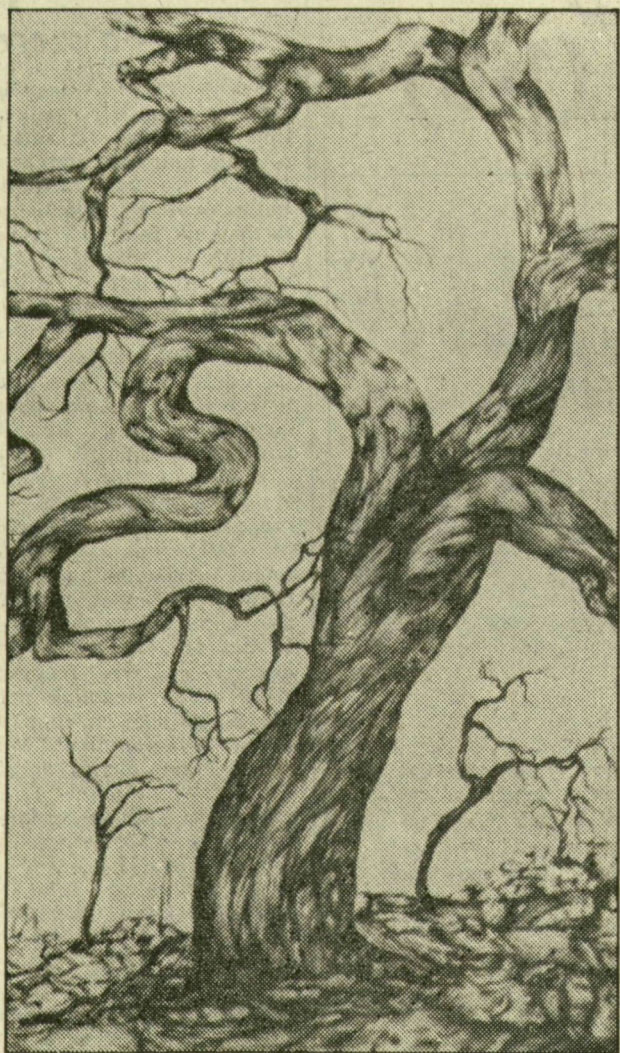

Téli Tárlat '89

Tegnap délelőtt Tóth Sándor szobrászművésznek, a fiatal kiállító munkáját méltató szavakkal megnyílt a XIII. Országos Ifjúsági Képzőművész Tábor hallgatóinak hagyományos téli tárlata. A tavaly augusztusi alkotótelepen szerzett tapasztalatok és élmények alapján készült festmények, grafikák, most is hű tükröképet adnak az ifjúsági művésztalálkozó közel negyedszázados történetének művészetformáló törekvéseiről. A nyári alkotótábor művésztanáraitól alakult szakmai zsűri döntése alapján hat fiatal díjaztak, ezzel is elismerve művészeti tevékenységüket. Az idei művésztalálkozóra meghívást kapott Barcsa Pál (Almásnézmély), Nívódíjban részesült Jóföldi Szabolcs (Kiskőrös), Szabó Lajos (Hajdúböszörmény), Koszecz Sándor (Békéscsaba), Brunszkó Erzsébet (Budapest) és Sugár Ibolya (Szeged).

A harminckilenc alkotó, ötven alkotásból rendezett tárlat egy hónapig az újszegedi November 7. művelődési házban tekinthető meg (Odesszai krt. 42.).

Brunszkó Erzsébet Küzdelem című grafikája — egy azt ötven alkotás közül.

Schmidt Andrea felvétele

A válságból: reformmal

Orvosi Kamara Csongrád megyében

Szombaton tartotta alakuló közgyűlését — az eddig több mint 500 tagot számláló — Magyar Orvosi Kamara Csongrád megyei szervezete. A megalakulásig működött ideiglenes vezetőség nevében Karácsonyi Sándor, a SZOTE tanszékvezető egyetemi tanára mondott beszédet, majd Onody Sarolta főorvos — aki ugyancsak az ideiglenes vezetőség tagja volt — tett javaslatot az alakuló közgyűlés napirendjére. Ennek megfelelően a résztvevők először a Magyar Orvosi Kamara alapszabálytervezetét vitatták meg. Ezt követően megválasztották a kamara Csongrád megyei szervezetének tisztviselőit és vezetőjét. Az elnök Földes Vilmos, a SZOTE tanszékvezető egyetemi tanárát választották. A titkári funkciót Onody Sarolta, a kórház-rendelőintézet felnőtt idegrendelőjének vezető főorvosa, illetve Bende János, a SZOTE tanársegédje látja el. A közgyűlés végül megválasztotta tíz tagú bizottságát, akik március 3-án — a Budapesti Kongresszusi Központban — a Magyar Orvosi Kamara országos közgyűlésén képviselik a Csongrád megyei szervezetet.

Közgyűlést nyitó beszédében Karácsonyi Sándor professzor először a magyar egészségügy pillanatnyi helyzetét vázolta, elmondta, hogy az 5-8 éve még csak válságjeleket mutató ágazat az elmúlt év végére már válságba került. E szomorú tény alapvető és fő oka, hogy a magyar egészségügy gazdasági helyzete rosszabb, mint az ország általános gazdasági helyzete. Az állítás, miszerint az egészségügy költségvetése az elmúlt tervidőszakban a nemzeti jövedelem 4,1-4,8 százaléka, valótlan. Karácsonyi professzor — akinek mint országgyűlési képviselőnek nyilván nagyobb áttekintése van az egész ország egészségügyéről — megbizonyosodott arról, hogy az előző

ötéves tervidőszakban egészségügyünk jussa a nemzeti jövedelemből mindössze 2,1-2,9 százalék volt, s az elmúlt évben 50,9 milliárd forinttal gazdálkodhatott. Ez az összeg azonban még a fenntartási költségekre is kevésnek bizonyult.

A válság megoldásának alapfeltétele és biztosítéka többek között az Országos Társadalombiztosítási Intézet fokozatos átalakítása önálló pénzügyi intézménnyé. Továbbá a diagnosztikus eljárások valós pénzügyi megvalósítása, ami lehetővé teszi azt is, hogy egy-egy gyógyító intézmény, illetve szakember valódi teljesítményéhez mért dotációt kapjon. A mindenkori munkája minősége, és teljesítménye szerint fizető egészségügyi rendszer pedig előbb-utóbb el kell hogy sorvassza a hálapénz gyakorlatát.

Mihamarabbi megoldásra váró feladat még az alapellátás megerősítése, illetve a fekvőbeteg-intézetekben dolgozó orvosok védőbiztosítási rendszerének kialakítása.

Mindezen változtatásokra csak a válságba jutott-jutott egészségügy egészét érintő reformmal nyílik mód. A magyar egészségügy átfogó reformjának realitásos választásához viszont a magyar orvostársadalom összefogására, egységes szervezetre tömörülésére, az orvosi kamara létrehozására van szükség.

A Magyar Orvoskamara — e reform sikere érdekében — feladatának tartja többek között az irányvonalat a tudományos életben, ami a különböző orvosi társaságok munkájának összefogását, az orvostudomány összehangolt kutatási programjainak kidolgozását is jelenti. A kamara részt kíván venni tanácsadói munkák mellett az orvosi műszerek minél célszerűbb elosztása és gazdaságosabb üzemeltetése érdekében.

A szombati alakuló ülésen megvitatott alapszabálytervezet — e kiragadott és kiemelt céljain kívül — 18 pontban rögzíti a Magyar Orvoskamara alapvető feladatait és szolgáltatásait. Így az orvosi kar szakmai, etikai, gazdasági, szociális érdekeinek érvényesítését, képviselését; az orvosi hivatás szakmai és etikai felügyeletét; részvételt az egészségpolitikai célok, az egészségügyet érintő koncepciók, tervek, jogszabályok kidolgozásában.

Az eddigi szétparcellázottsággal szemben a feladatok — szakmai, etikai, gazdasági — egy független szervezet kezében összpontosulnak, s így reménytel kezdődhet meg a magyar egészségügy orvoslása.

A kamara azonban csak úgy és akkor működhet eredményesen, ha alulról felfelé építkező, független, demokratikusan szerveződő, törvényben elismert önkormányzati szervvé lesz.

K. K.

Royal kávéház: Végh Antal

Az indulatok időről időre szinte az egéig csapnak körülötte. Rajongás és megvetés, szolidaritás és elutasítás. Közömbös alighanem senki sem maradhat iránta. Ő pedig közben kitartóan, konok elszántsággal ír, és megint csak ír, nemcsak futballról, hanem a szatmári népeletről éppúgy, mint egyféle végvári katonaeletről a Rákosi-rendszerben, vagy éppen a mai erdélyi helyzet félelmetes hétköznapi részleteiről. Tánadmajk és perelik, rágalmazzal: és gúnyolják, olvasásuk és vitatják. Ő mindezenközben állja az ütéseket, és teszi a dolgát. „Akkor is, ha egyedül maradok.”

Igen: Végh Antaltól van szó. Ki ez az ember voltaképpen? Hogyan látja saját szerepét az elmúlt néhány évtized magyarországi társadalomtörténetének alakulásában? Miként minősíti a támadásokat, és mivel magyarázza különleges helyzetét irodalomban, köztudatban? Milyen személyiség rejtőzik a népi-nemzeti eszmekör, az aktuális társadalmi gondok és a szenzációszámba menő, botránys esetek iránt egyaránt elkötelezettnek látszó riválc, a leleplező, az ábrázoló és az indulatkaivaró mögött? A futballigények és az irodalmi-közéleti kérdések irányából, a fenti (és más) kérdések oldaláról — sokfelől közelítve igyekszik bemutatni a Royal irodalmi kávéház Végh Antal utóbbi kötetecimeinek egyikét. Akkor is, ha egyedül maradok című választó estje. Amelyre szeretettel vár minden érdeklődőt a házigazda:

Domonkos László

Manon Lescaut és Otello

Operák a képernyőn és a mozivásznon

Az operafilm olyanféle, mint a konzervlecső, vagy egynemely narancslé: dobozba zárt napfény. Abszurd egy műfaj. A színház egyik legalapvetőbb szabályát, csodáját sérti meg: fittyet hány a drámai történet és a „művelvet” térbeli és időbeli egységének. Nem „ott” és nem „akkor” történik semmi. En ugyan a végletekig élő-párti vagyok, s egy közepes előadást sem cserélnék föl egy kitűnő lemezzel, ám értelmes kompromisszumokra szívesen hajlanék. Örömet hallgatom Domingót egy húszasért, ha Szegedre előben 520 forintos jegyekért sem jön el. Szívesen megnézem, mi a véleménye egy-egy világnagy rendezőnek bizonyos művekről, ha odautazni úgy sincs „tehetségem”. S bizonyára sokan vannak, akik operába nemigen járnak, ám a tévében azért végignéznék egy Puccini-t a Covent Gardenből, esetleg a moziba is elzarándokolnak a pazar kiállítású Verdi-műért. A televíziós operaközvetítés és a zenés filmszínház tehát olyan, mint egy pártfőtítár: lehet finnyázni, de óriási befolyását, közönségnevelő erejét tagadni nem. Ezért oly kardinális kérdés mind-egyik esetben, hogy milyen?

A tévé Manonja pompás volt. Nem érte el ugyan a jópár év előtti Metropolitan-beli előadás szellemi izgalma, de képernyőre érdemes, remek produkció. Az avantgarde rendezőként ismert Götz Friedrich nagyságát dicséri, hogy mentes maradt mindenféle túlzástól. Belátta, hogy Puccini első remekéhez a hagyománytisztelőtlen át vezet az út. Az izgalmas térszerkezetű színpadon sok hatásos beállítással, költői képpel szolgálja a zenét. A sztádirigens Giuseppe Sinopoli lírai olvasatát adta a partitúrának. Felfogása magas szinten költői, s csak e minőség emeletéről adhatunk hangot hiányérzetünknek, hogy a zene nyersebb, drámaibb akcentusai is legömbölyítve jelennek meg nála. Csúcsforgalmában hallhattuk a jelenkori operaművészet legnagyobb alakját, Plácido Domingót. A fiatal Des Grieux hamvasága, vagabund bája nem igazán találkozik Domingó érett, eredendő nobiles

művészetével. A második felvonástól kezdve mondhatjuk, hogy egygyé vált a figurával. A címszerepet az új-zélandi Kiri te Kanawa énekelte, akit Losey: Don Giovanni filmjéből, egy veronai Otellóból éppúgy ismerhetünk, mint a West Side Story-lemezről. Utolsó emlékeinkhez képest ugyan szedett magára néhány kilót, de megjelenése még így is illuziókeltő, hangszíne érzéki, alakítása teljes. Remek karaktert hozott az angolok első számú baritonistája, Thomas Allen, Lescaut örömmester szerepében. Igazán irigylésre méltó hanggal és színészi talánccal rendelkezik. Egyszóval a Royal Opera Manon Lescaut előadása a mű magas szintű interpretációja volt, amely ugyanolyan élményt jelentett a műfaj szerelmeseinek, mint a zenés színházzal épp csak kacérokodó nézőknek-hallgatóknak.

Verdi Otellója Ciprus szigetén játszódik, Franco Zeffirelli Krétán forgatta a filmjét. Amíg az eredeti műben a színhely sokadran-gon körülmény, a filmvásznon elsődlegessé válik. Egy angol kritikus röviden csak „chocolate-box Otello”-nak (csokisdoboz Otellónak) nevezte. Ugyanis az embernek állandóan az az érzése, hogy a rendező a zsúfolt képek beállításával van elfoglalva, meg a boltívek optimális bevilágítását kísérletezi, kameráit állítja. Nem Verdi Otellóját látjuk, csak egy róla szóló filmet. A szereplők közül persze többen elősörögnek. Domingóról milyen újabb dicséret jölközhetne be? Igen megemlíthető Katia Ricciarelli mint Desdemona, s az sem válik hátrányára, hogy a vásznon

Márok Tamás

Ehunyt Kálmán György

Kálmán György Kossuth- és kétszeres Jászai Mari-díjas színművész életének

64. évében, hosszan tartó, súlyos betegség után, vasárnap hunyt el. Temetéséről később intézkednek.

Színjáték

Hely: a népfőnt Szeged városi bizottságának tanácskozója. Téma: a mozgalom megújulásának lehetőségei, feladatai. Szereplők: a városi testület gazdaság-

és várospolitikai bizottságának tagjai, valamint egy rendező-előadó, meghívottak. Az előadás témája igényes, még a címe is sugallja, itt és most gondolatokban gazdag vita részese lehet a közönség — esetünkben a tudósító szerény közreműködésével, lapunk olvasói. Hiszen feltételezhető, a szereplők elemzik, értékelik az általuk eddig játszott darabokat e rendhagyó előadás keretében, az újítás szándékával. Kvázi, a színpadról szól a kritikus hang.

De félre a képes beszéddel, lássuk a tényeket! Említett két szakbizottság mintegy negyven tagú összesen. Közülük hatan jelennek meg a téma tárgyalásán. Hozzászólásaik minőségét, tartalmi gazdagságát mi sem bizonyítja jobban, a megyei és a városi népfőntapparátus érdeklődő munkatársai szorgalmasan jegyzeteltek. (Az észrevételek természetesen lapunkban is helyet kapnak a népfőntviták összegezésékor.) Róza János, a városi népfőntbizottság munkatársát az esemény kapcsán inkább arról kérdeztem, mi lehet az oka a feltűnő közömbös-ségnek? Talán nem kaptak időben értesítést a bizottságok tagjai? S biztosan érdeklenséget jelent a távolmaradás?

Lapozzuk a naptárt, kiderül, az esemény előtt jó tíz nappal postázták a meghívókat — helybe, Szegedre, kinek a munkahelyére, kinek a lakására. Hogy az érdekeltek időben értesültek, arról tanúskodnak a válaszok: nyolcan-tizen szóltak, nem tudnak részt venni egyéb elfoglaltságuk miatt, egy aktivista, hogy valamiképpen mégis eleget tegyen társadalmi megbízatásának, papírra vetette reformjavaslatait. S a többiek? Nézegetjük a névsort. Vezérgazdát-helyettes, osztályvezető, titkárhelyettes, egyetemi adjunktus, főmérnök, kirendeltségvezető, igazgató, ágazatvezető... csupa-csupa fontos, felelős beosztású szakember, aki gazdaság- és várospolitikában is járatos lehet. Akiknek, vélhető, épp elég a dolguk saját szakmájukban, szóval nem biztos, hogy társadalmi megbízatásukat illetendőségéből fogadták el, s főleg koloncok tartják. De az is lehet...

A népfőntmozgalom jövője mindenestre tőlük is függ. S a társadalmi vitákon lassan kirajzolódik egy kép, amelyen már nem látni a formalizmust, a bizottságosdít, a potentátok utáni kapálódzást, társadalmisított színjátékot. De jó! Mag Edit